

Bijdrageregeling inburgering oudkomers

BZK

19 november 1999/Nr. CIM99/95358
Directie Coördinatie Integratiebeleid
Minderheden

De Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid;
Handelende in overeenstemming met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

Besluit

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a) *minister*: de Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid;
- b) *gemeenten*: de gemeenten Alkmaar, Almere, Amersfoort, Bergen op Zoom, Capelle aan den IJssel, Delft, Gouda, Hoorn, Lelystad, Nieuwegein, Oss, Purmerend, Roosendaal, Spijkenisse, Vlaardingen, Zaanstad en Zoetermeer;
- c) *gemeentebestuur*: het college van burgemeester en wethouders van een gemeente, genoemd in onderdeel b;
- d) *oudkomers*: leden van etnische minderheidsgroepen die al voor langere tijd legaal in Nederland verblijven;
- e) *meerjarig plan*: het plan, bedoeld in artikel 2, eerste lid.

Artikel 2

1. De minister verstrekt het gemeentebestuur voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid ter verbetering van de inburgering van oudkomers een bijdrage ter hoogte van het in de bij deze regeling behorende bijlage vermelde bedrag voor de periode 2000 tot en met 2003, indien het gemeentebestuur de minister een meerjarig plan voorlegt, waarin een samenstel van maatregelen is opgenomen dat naar het oordeel van de minister voldoet aan de in de artikelen 4 en 5 gestelde voorwaarden.
2. De minister verstrekt het gemeentebestuur ten behoeve van de ontwikkeling, de voorbereiding en de start van het meerjarig plan een bijdrage ter hoogte van het bedrag vermeld in de bij deze regeling behorende bijlage voor het jaar 1999.

Artikel 3

De op grond van artikel 2, eerste lid, toe te kennen bijdragen worden beschikbaar gesteld onder het voorbehoud van autorisatie door de begrotingswetgever.

Artikel 4

Aan het meerjarig plan legt het gemeentebestuur de volgende doelstelling ten grondslag: het vergroten van deelname aan en succesvolle afronding van trajecten voor beheersing van de Nederlandse taal door werklozen en opvoeders uit de groep oudkomers.

Artikel 5

1. Het gemeentebestuur geeft in het meerjarig plan een beschrijving van de omvang en de samenstelling van de groepen waarop het gemeentelijk beleid met het oog op het bereiken van de in artikel 4 genoemde doelstelling is gericht.
2. Het gemeentebestuur geeft in het meerjarig plan een beschrijving van de maatregelen die met het oog op de in artikel 4 genoemde doelstelling worden genomen en een globale indicatie van de bestedingen die ten laste van de bijdrage zullen worden gedaan.
3. Het gemeentebestuur geeft ten aanzien van de in het tweede lid bedoelde maatregelen aan welke prestaties in termen van streefcijfers ten opzichte van de vastgestelde beginsituatie zullen worden bereikt.

Artikel 6

Indien de minister van oordeel is dat het meerjarig plan niet voldoet aan de artikelen 4 en 5, stelt hij het gemeentebestuur in de gelegenheid het meerjarig plan aan te passen. Hij stelt daarbij een termijn en geeft aan op welke onderdelen het meerjarig plan aanpassing behoeft.

Artikel 7

1. Het gemeentebestuur ontvangt de bijdrage, bedoeld in artikel 2, tweede lid, voor 1 december 1999.
2. Het gemeentebestuur ontvangt de bijdrage, bedoeld in artikel 2, eerste lid, in vier jaarlijkse termijnen, die tel-

kens voor 1 juli betaalbaar worden gesteld.

3. Indien op 1 juli 2000 het meerjarig plan nog niet is goedgekeurd wordt de jaartermijn in 2000 onder voorbehoud van goedkeuring van het meerjarig plan uitbetaald.

Artikel 8

1. Het gemeentebestuur brengt uiterlijk 1 oktober 2004 aan de minister verslag uit over de besteding van de bijdragen, bedoeld in artikel 2, eerste en tweede lid.
2. Het financieel verslag, bedoeld in het eerste lid, maakt deel uit van de rekening, bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet derde lid. Het verslag is voorzien van de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet.

Artikel 9

De minister kan de bijdrage, bedoeld in artikel 2, eerste lid, geheel of gedeeltelijk terugvorderen, indien uit het financieel verslag, bedoeld in artikel 8, blijkt dat de bijdrage niet is besteed aan de uitvoering van het meerjarig plan.

Artikel 10

Deze regeling treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dagtekening van de Staatscourant waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 11

Deze regeling wordt aangehaald als: Bijdrageregeling inburgering oudkomers.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

De Minister voor Grote Steden- en Integratiebeleid,
R.H.L.M. van Boxtel.

Toelichting

I. Algemeen

In het regeerakkoord 1998-2002 is voor de intensivering van het oudkomersbeleid in totaal een budget gereserveerd van 12,5 miljoen in 1999, oplopend tot

50 miljoen in 2002 voor taal-/inburgeringsprogramma's voor oudkomers. Als specifieke doelgroepen worden opvoeders en werklozen genoemd.

Aanleiding voor deze intensivering is de constatering dat veel al langer in Nederland verblijvende leden uit etnische minderheidsgroepen de Nederlandse taal niet of onvoldoende beheersen om een zelfstandig bestaan te kunnen opbouwen en/of om hun kinderen goed te kunnen ondersteunen bij hun schoolcarrière in het Nederlandse onderwijssysteem. Bij de behandeling van het wetsvoorstel inburgering nieuwkomers is de positie van oudkomers verschillende malen aan de orde geweest. De Kamer heeft bij gelegenheid aangedrongen op het opzetten van een beleid voor oudkomers, overeenkomstig het beleid voor nieuwkomers. Het in het regeerakkoord gereserveerde budget vormt hiertoe een aanzet.

Het oudkomersbeleid betreft in principe een structurele en landelijke problematiek: leden van etnische minderheidsgroepen wonen verspreid over Nederland, waarbij echter wel een meerderheid (circa 60%) in de grote steden woonachtig is. Het oudkomersbeleid betreft een problematiek die met de aanpak en mogelijkheden tot nu toe tot te weinig resultaten heeft geleid. Dit is deels terug te voeren op het feit dat tot nu toe geen structureel beleid, gericht op de doelgroep, is ontwikkeld. Deels is dit ook veroorzaakt doordat het een doelgroep betreft die niet gemakkelijk bereikt kan worden. De doelgroep is immers zeer divers van samenstelling, zowel wat betreft leeftijd, culturele achtergrond als opleiding. Dit heeft als consequentie dat, om het oudkomersbeleid effectief te laten zijn, er niet een algemeen aanbod aan de doelgroep moet worden gedaan maar een specifiek, gericht op de verschillende segmenten van de doelgroep. Een specifiek aanbod, zo direct mogelijk aansluitend op de situatie van de (potentiële) doelgroep kan de motivatie om deel te nemen verhogen.

De in het regeerakkoord beschikbaar gestelde middelen zijn, gezien de omvang van de doelgroep oudkomers, niet toereikend om een landelijke implementatie vanaf de start mogelijk te maken. Het kabinet heeft er daarom in eerste instantie voor gekozen de middelen (behoudens maximaal 3% ten behoeve van een landelijke ont-

wikkel- en ondersteuningsstructuur) de eerste drie jaar, namelijk 1999, 2000 en 2001, op die plaatsen in te zetten waar de problematiek het grootst is, namelijk in de G25, en ze daartoe toe te voegen aan de Bijdrageregeling sociale integratie en veiligheid G25 (Stcrt. 1999, 162)

Tijdens het Algemeen Overleg over het integratiebeleid dat de vaste commissies voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen op 23 juni 1999 voerden met ondergetekende stelde mevrouw Noorman-den Uyl een andere verdeelsleutel voor, waarbij het criterium bijvoorbeeld het percentage allochtonen van een gemeente is. In haar tweede termijn specificeerde zij haar wens nader. Zij achtte het de beste aanpak het geld aan die gemeenten te verstrekken waar het probleem zich het meest geconcentreerd voordoet. Dat zijn niet per definitie de grote steden, maar dat zijn de gemeenten met een grote concentratie van personen met een taalprobleem. Zij gaf aan dat de lijst van gemeenten met 17 zou moeten worden uitgebreid als de grens zou worden gelegd bij gemeenten die meer dan 7% minderheden hebben. In vervolg op dit overleg dienden mevrouw Noorman-den Uyl en de heer Rijpstra een amendement in bij de 1e supplementaire begroting 1999 van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (kamerstukken II 1998/99, 26 512, nr. 4) dat door de kamer werd aangenomen. Dit heeft tot gevolg gehad dat een deel van de middelen, namelijk 30% van het totale budget (minus de voornoemde 3%), ten goede komen aan 17 gemeenten die 7% of meer etnische minderheden in hun populatie hebben maar niet tot de G25 behoren. Inmiddels heeft het kabinet besloten de ontstane situatie in de jaren tot 2004 te continueren. Bij de Algemene Politieke Beschouwingen van 22 en 23 september 1999 is de motie Melkert (kamerstukken II, 1999/2000, nr. 26 800, nr. 9) aanvaard. In deze motie wordt de regering ondermeer verzocht extra middelen in te zetten voor het oplossen van de wachtlijsten bij taallessen voor oudkomers ten behoeve van opvoeders en werklozen. Vanwege het feit dat het beleid ten aanzien van de inburgering van oudkomers, waar de taallessen een belangrijk onderdeel

van uitmaken, geraamd is op de BZK-begroting, zal dit deel van de genoemde motie worden uitgevoerd op de BZK-begroting.

Bij de verdeling tussen het gedeelte grotestedenbeleid en het gedeelte algemeen integratiebeleid minderheden is aangesloten bij de verdeling zoals die is gehanteerd bij de middelen voor taal- en inburgeringsprogramma's voor oudkomers die reeds op de BZK-begroting waren geraamd.

De onderhavige regeling is de juridische basis voor het verstrekken van deze middelen aan de bedoelde gemeenten. Deze bijdrageregeling is een regeling als bedoeld in artikel 17, derde lid, van de Financiële verhoudingswet.

Relatie met de Bijdrageregeling sociale integratie en veiligheid G25

In de Bijdrageregeling sociale integratie en veiligheid G25 wordt een aantal geldstromen gebundeld, waaronder dat voor oudkomers. Het is de inzet van het kabinet de onderhavige regeling zo veel als mogelijk te laten sporen met de Regeling sociale integratie en veiligheid G25.

Dit betekent dat van de in deze regeling genoemde gemeenten wordt gevraagd in hun meerjarige plannen de specifieke doelen die zij zich stellen aanzien van het oudkomersbeleid te beschrijven en deze in de vorm van meetbare resultaten en prestatieafspraken in een plan neer te leggen. Ook zal van deze gemeenten worden gevraagd in hun meerjarige plannen ten aanzien van de ontwikkeling en verdere uitbouw van het oudkomersbeleid zoveel als mogelijk is een relatie te leggen met ander gemeentelijk beleid.

Vanuit het Rijk zal de uitvoering van het oudkomersbeleid worden ondersteund via een landelijke ontwikkel- en ondersteuningsstructuur, waarin methodiekontwikkeling, monitoring en evaluatie plaatsvinden. Zo zal, in aansluiting op de monitoring, zelfevaluatie en visitatie, die specifiek voor het grotestedenbeleid is ontwikkeld, een monitoring voor de hier bedoelde gemeenten worden opgezet. In deze monitor zullen in elk geval de volgende elementen worden meegenomen: de beginsituatie, het aantal oudkomers dat per jaar deel heeft genomen aan een programma, het aantal oudkomers dat per jaar uitvalt en aantal oudkomers dat per jaar daadwerkelijk een programma heeft afgerond. Hiermee

wordt inzicht verkregen in hoeverre de ontwikkelingen achterblijven of lijken achter te blijven bij de gemaakte prestatieafspraken. Tevens zal worden bevorderd dat de gemeenten die een bijdrage ontvangen op grond van deze regeling zicht hebben op de ontwikkelingen in hun eigen gemeenten en in de G25.

Daarnaast is het mogelijk ondersteuning en begeleiding te geven aan de gemeenten die als eerste tot uitvoering van het oudkomersbeleid overgaan. Door monitoring en evaluatie kunnen methoden die succesvol blijken in de komende jaren een bredere verspreiding krijgen.

De gemeentebesturen van hun kant zijn ervoor verantwoordelijk dat bij de opstelling van de meerjarige plannen voor oudkomers recht wordt gedaan aan de beleidsdoelstelling, zoals die in deze regeling zijn neergelegd. Zij zijn voorts verantwoordelijk voor een besteding van de rijksbijdrage die in overeenstemming is met het goedgekeurde plan. Tot slot mag van de gemeentebesturen worden verwacht dat zij zich tot het uiterste zullen inspannen om de concrete beleidsprestaties die in het meerjarig plan zijn opgenomen ook daadwerkelijk te halen. Van de gemeentebesturen mag in dat verband tevens worden verwacht dat zij ontvankelijk zijn voor de beleidsinformatie die het volgen van het uitvoeringsproces oplevert respectievelijk voor de opvattingen die van rijkszijde naar aanleiding daarvan naar voren worden gebracht.

II. Artikelsgewijs

Artikel 1, onderdeel b

In het algemeen deel is reeds uiteengezet dat op grond van het amendement Noorman-den Uyl en Rijpstra een deel van het totale budget (behoudens de maximaal 3% ten behoeve van de landelijke ontwikkel- en ondersteuningsstructuur) namelijk 30% ten goede zal komen aan die gemeenten die 7% of meer etnische minderheden in hun populatie hebben, maar niet tot de G25 behoren. Deze gemeenten zijn in onderdeel b, van dit artikel genoemd. Bij het bepalen van deze gemeenten is als uitgangspunt gehanteerd het aantal minderheden vanaf 18 jaar en ouder uit Turkije, de Nederlandse Antillen, Aruba, Suriname en Marokko (peildatum 1-1-1998).

Artikel 2

In deze regeling wordt voor een periode van vijf jaar een budget toegekend ten behoeve van het ontwikkelen en aanbieden van taal/inburgeringsprogramma's voor oudkomers, in het bijzonder voor opvoeders en werklozen binnen deze groep. In artikel 2 wordt onderscheid gemaakt tussen het budget voor 1999 en het budget voor de periode 2000 tot en met 2003. De reden hiervan is de volgende. Om een dergelijk beleid te kunnen starten is ontwikkeling en voorbereiding van een meerjarig plan nodig. Hiertoe is eveneens een budget vereist. Het verstrekken van dit budget is geregeld in het tweede lid van dit artikel. Het eerste lid regelt het verstrekken van het budget voor de komende vier jaar voor de daadwerkelijke uitvoering van de inburgeringsbeleid van oudkomers, zoals neergelegd in het goedgekeurde meerjarig plan van de gemeente.

Artikel 4

In dit artikel is de doelstelling opgenomen waaraan de gemeenten bij de opstelling van hun meerjarig plan aandacht moeten geven om voor de bijdrage voor de jaren 2000 tot en met 2003 in aanmerking te komen. Het meerjarig plan zal in ieder geval bezien worden op de volgende elementen:

- een analyse van de beginsituatie met betrekking tot oudkomers;
- het aantal oudkomers dat de gemeente per jaar wil bereiken en een programma wil laten afronden;
- voor opvoeders: verbetering van de beheersing van de Nederlandse taal en opvoedingsondersteuning (onder meer voorlichting over het onderwijssysteem, de rol van ouders in de school en gezondheidsvoorlichting) om het netwerk rondom jeugdigen en jongeren aanzienlijk te versterken;
- het aanbrengen van samenhang tussen deelname van de groep opvoeders aan deze programma's en deelname van hun jonge kinderen aan gestructureerde programma's in de voor- en vroegschoolse periode;
- voor werklozen: het combineren van het verwerven van de Nederlandse taal met vaardigheden gericht op toetreding tot de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld in de vorm van taal- en/of werkstages.

Ten aanzien van de groep opvoeders heeft de inburgering tot doel dat ouders hun kinderen kunnen ondersteunen bij het leren van de

Nederlandse taal. Naast Nederlands als tweede taal kan het programma-aanbod bijvoorbeeld bestaan uit voorlichting over ontwikkelingsstimulering, opvoedingsondersteuning, gezondheidsvoorlichting en voorlichting over de werking van het Nederlandse onderwijssysteem.

Ten aanzien van werklozen is het van belang dat het programma-aanbod dusdanig dient te zijn dat de oudkomer-deelnemer op een niveau wordt gebracht dat toegang geeft tot de arbeidsmarkt en werk, al dan niet gesubsidieerd. Het programma zou dan ook de mogelijkheid moeten bieden om in elk geval taalverwerving te combineren met beroepsgerichte activiteiten en verwerving van sociale vaardigheden. Het ligt voor de hand dat Nederlands als tweede taal, Beroepen- of Beroepsoriëntatie en onderwerpen uit de Maatschappij Oriëntatie die te maken hebben met arbeidsverwerving, naast een taal- of werkstage, onderdeel uitmaken van een programma-aanbod voor deze groep. Hierbij kan aansluiting worden gezocht bij de mogelijkheden van het scholings- en activeringsbudget in het kader van de Wet inschakeling werkzoekenden (Wiw).

Artikel 7

In dit artikel is de datum aangegeven waarop de bijdrage voor 1999 en de bijdrage voor de jaren 2000 tot en met 2003 betaalbaar worden gesteld. In de toelichting bij artikel 2 is uiteengezet, waarom in de totale rijksbijdrage voor de inburgering van oudkomers onderscheid is gemaakt in een bijdrage voor 1999 en in een bijdrage voor de jaren 2000 tot en met 2003.

Artikel 8

Het financieel verslag maakt deel uit van de gemeenterekening waarbij de rijksbijdrage herkenbaar dan wel overzichtelijk is terug te vinden in genoemde rekening.

Indien dit niet het geval is dan dient er een aparte financiële verantwoording te komen met een aparte accountantsverklaring.

Conform artikel 10, derde lid, van het Besluit financiële verhouding, kunnen ambtenaren van de accountantsdienst (bedoeld in artikel 22 van de Comptabiliteitswet) van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties inlichtingen inwin-

nen bij het gemeentebestuur en de
ambtenaren van de gemeente.

*De Minister voor Grote Steden- en
Integratiebeleid,
R.H.L.M. van Boxtel.*

Middelen oudkomers

	1999	2000	2001	2002	2003
Beschikbaar	3.927.500	16.140.000	19.777.500	23.415.000	23.550.000
Alkmaar	219.977	903.993	1.107.727	1.311.462	1.319.023
Almere	452.951	1.861.395	2.280.901	2.700.406	2.715.976
Amersfoort	332.292	1.365.550	1.673.307	1.981.063	1.992.485
Bergen op Zoom	185.801	763.548	935.630	1.107.712	1.114.098
Capelle a/d IJssel	167.831	689.699	845.137	1.000.576	1.006.344
Delft	225.433	926.411	1.135.198	1.343.985	1.351.734
Gouda	226.877	932.346	1.142.470	1.352.595	1.360.393
Hoorn	151.786	623.762	764.340	904.918	910.136
Lelystad	226.716	931.686	1.141.662	1.351.638	1.359.431
Nieuwegein	132.532	544.638	667.384	790.130	794.685
Oss	146.812	603.321	739.293	875.265	880.311
Purmerend	148.737	611.234	748.989	886.743	891.856
Roosendaal	162.055	665.961	816.050	966.139	971.709
Spijkenisse	169.596	696.952	854.025	1.011.098	1.016.927
Vlaardingen	208.746	857.837	1.051.170	1.244.502	1.251.677
Zaanstad	453.272	1.862.713	2.282.516	2.702.319	2.717.900
Zoetermeer	316.087	1.298.954	1.591.702	1.884.449	1.895.314
	3.927.500	16.140.000	19.777.500	23.415.000	23.550.000